

**UCHWAŁA NR XXIX/169/16
RADY GMINY POŚWIĘTNE**

z dnia 20 grudnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia "Strategii rozwiązywania problemów
społecznych dla Gminy Poświętne na lata 2016 – 2026"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 r., poz. 446, zm. poz. 1579.) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2016 r., poz. 930 z późn. zm.¹⁾) Rada Gminy Poświętne uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Strategię rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Poświętne na lata 2016 - 2026", stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poświętne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Przemysław Skrzypek

¹⁾Zm. z 2015 r. poz. 1310, 1359 i 1616 oraz z 2016 r. poz. 753 i 1583.

Załącznik do Uchwały Nr XXIX/169/16
Rady Gminy Poświętne
z dnia 20 grudnia 2016 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH DLA GMINY POŚWIĘTNE NA
LATA 2016 - 2026

Spis treści

Wstęp	3
1. Podstawa formalna tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	5
2. Podstawa prawna tworzenia Strategii	11
3. Metodologia	18
4. Charakterystyka gminy Poświętne	19
5. Diagnoza demograficzno-społeczna gminy Poświętne	21
6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem	23
6.1 Ubóstwo	30
6.2 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	33
6.3 Długotrwała lub ciężka choroba	36
6.4 Bezrobocie	37
6.5 Alkoholizm	40
6.6 Przemoc	41
7. Analiza ankiet	43
8. Analiza SWOT	46
9. Cele strategii, kierunki działań, wskaźniki, źródła finansowania	48
10. Monitoring i ewaluacja wdrożonej Strategii	59

Wstęp

Pomoc społeczna w myśl ustawy o pomocy społecznej, jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom oraz rodzinom przezwycięzenie sytuacji trudnych, życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów czy możliwości. To wielopłaszczyznowe wsparcie ukierunkowane na wspieraniu w wysiłkach mających doprowadzić do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin oraz do umożliwienia życia w warunkach, odpowiadających godności człowieka.

Proces transformacji ustrojowej państwa odbił się na każdym aspekcie życia, wywierając tym samym istotny wpływ na wszystkie dziedziny życia społecznego objętego polityką społeczną. W konsekwencji, pojawiły się zjawiska negatywne dla zarówno samych osób, rodzin jak i całych społeczności: bezrobocie, bezdomność, ubożenie rodzin, czy też pojawienie się patologii społecznych. Kompilacja zagrażających zjawisk spowodowała, że zadania z zakresu pomocy społecznej stały się niezwykle ważne dla samorządu gminy. Najważniejszym działaniem jest udzielanie pomocy oraz wsparcia adekwatnego do danego problemu, tak by rodzaj oraz forma świadczenia umożliwiły potrzebującemu sukcesywne wyjście na prostą, a tym samym przyczyniły się do osiągnięcia stanu samodzielnego funkcjonowania.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to uporządkowana, długoterminowa i przyszłościowa koncepcja polityki społecznej, której celem jest wsparcie osób dotkniętych izolacją, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie, a także stworzenie optymalnych warunków do funkcjonowania lokalnej społeczności. Istotnym elementem Strategii jest wyrównywanie szans społecznych mieszkańców gminy Poświętne poprzez współpracę wszystkich instytucji realizujących politykę społeczną.

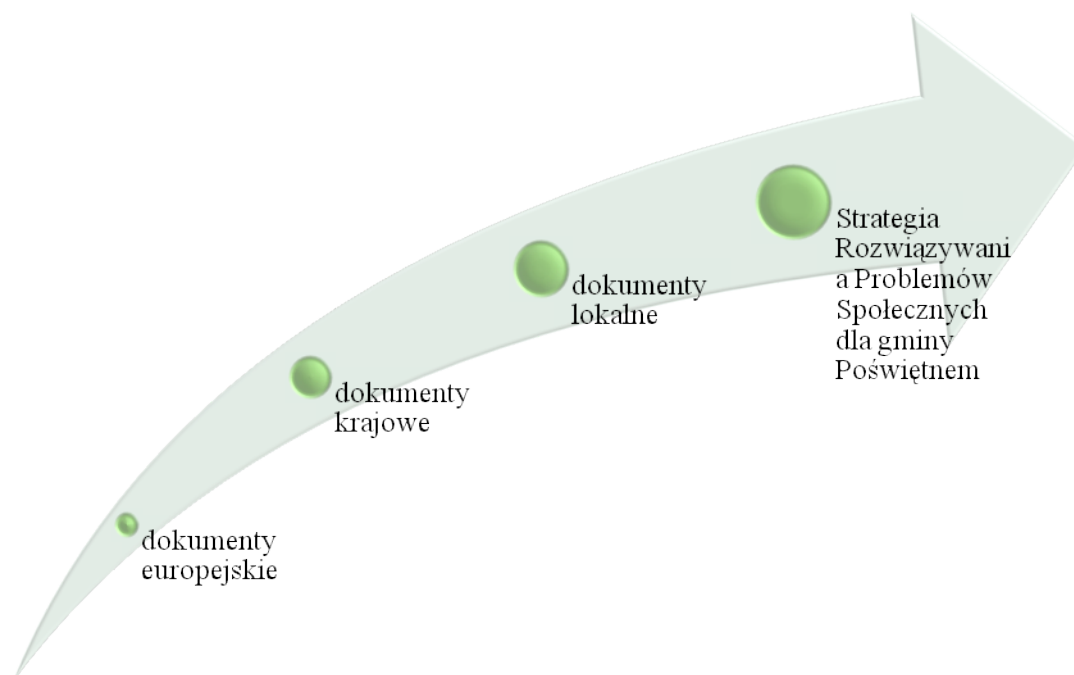
Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio ustawy o pomocy społecznej: Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej. Należy przy tym uwzględnić fakt, iż zróżnicowanie problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na budowę dokumentu. Pod wpływem przeobrażeń społeczno-ekonomicznych polityka społeczna w Polsce ulega przekształcaniu - od modelu typowo opiekuńczego, z rozbudowanym bezpieczeństwem socjalnym, do modelu pośredniego,

wzmacniającego indywidualną aktywność każdego człowieka i jego odpowiedzialność za swój los. Dokument posiada charakter dynamiczny - podlega ciągłym przemianom, pojawiają się nowe, istotne cele, a część traci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej, grup społecznych oraz współdziałania instytucji i organizacji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz szeroko rozumianą integracją.

1. Podstawa formalna tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Praca nad tworzeniem niniejszej Strategii została rozpoczęta w październiku 2016 roku na podstawie zawartej umowy pomiędzy Gminą Poświętne, a firmą Empiria Duo Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością Spółka Komandytowa. Zapisy danej Strategii zostały stworzone w oparciu o dokumenty europejskie, krajowe i lokalne o charakterze zarówno strategicznym, jak i programowym mające kluczowe znaczenie dla planowania i realizacji założonych celów.

DOKUMENTY EUROPEJSKIE

Europa 2020 – jest to strategia Unii Europejskiej stworzona na rzecz rozwoju gospodarczego i zatrudnienia. Założone działania danej strategii mają na celu dążenie do realizacji wzajemnie uzupełniających i ściśle ze sobą powiązanych pięciu następujących celów:

- 1) zatrudnienie;
- 2) badania i rozwój;
- 3) zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii;
- 4) edukacja;
- 5) walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, którego projektem przewodnim jest „Europejski program wali z ubóstwem”. W myśl danego projektu są realizowane działania

dążące do „spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa.¹⁾”

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, podprogram 2015, realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym „FEAD”²⁾

Dany Program jest krajowym programem operacyjnym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym. Zadaniem nadrzędnym tego Programu jest objęcie pomocą osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie niezbędnych do życia produktów żywnościowych, w tym także posiłków. Z tego też powodu dana pomoc zostanie skierowana do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, jednocześnie stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc pomimo, iż nie zaspokoi wszystkich potrzeb żywieniowych, a jedynie częściowo je uzupełni będzie udzielana w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, które będą przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie.

DOKUMENTY KRAJOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Poświętne uwzględnia zapisy poniższych obowiązujących dokumentów krajowych:

Strategia Rozwoju kraju 2020 jest to główna strategia rozwoju Polski do 2020 roku, która jest zgodna z unijną strategią Europa 2020 oraz ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Założenia danej strategii są ukierunkowane z jednej strony na minimalizowanie oraz usuwanie barier utrudniających rozwój polskiej gospodarki, z drugiej strony na wykorzystanie jej potencjału do dalszego rozwoju w trzech obszarach:

- 1) konkurencyjna gospodarka;
- 2) spójność społeczna i terytorialna;
- 3) sprawne i efektywne państwo.

Każdy z wymienionych obszarów ma wpływ na politykę społeczną, zwłaszcza w zakresie spójności społecznej i terytorialnej. W tej części dokumentu zostały określone cele w kierunku podnoszenia jakości usług publicznych, wyrównania szans mieszkańców Polski

¹⁾ Źródło Komunikatu Komisji, Europa 2020, Bruksela, 3.3.2010 KOM(2010) 2020 wersja ostateczna

²⁾ Dokument dostępny na stronie: <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/programy/programu-operacyjnego-europejskiego-funduszu-najbardziej-potrzebujacym-2014-2020/program-operacyjny-pomoc-zywnosciowa-2014-2020-po-pz/>

oraz zwiększania środków finansowych dla zmniejszenia ubóstwa grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i jednocześnie dla podniesienia ich aktywności społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego została „stworzona przez Rząd na podstawie zidentyfikowanych wyzwań w ramach Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju wskazując, iż polityka rozwoju powinna wspierać procesy i inicjatywy, które wzmacniają wolę działania obywateli na rzecz dobra wspólnego i przyczyniają się do wzmocnienia zaufania, jako jednego z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego i kulturowego”³. Założenia danej strategii zostaną skupione w zakresie następujących obszarów:

- 1) postawy i kompetencje społeczne;
- 2) współdziałanie i partycypacja społeczna;
- 3) komunikacja społeczna;
- 4) potencjał kulturowy i kreatywny.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego ma na celu dążenie rozwijania kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, w taki sposób by umożliwić im prawidłowe funkcjonowanie w każdym obszarze życia społecznego. Osiągnięcie danego celu jest wspierane poprzez realizację pięć następujących celów szczegółowych:

- 1) wzrost zatrudniania;
- 2) wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- 3) poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 4) poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- 5) podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie jest zestawieniem posunięć zmierzających do wydobycia i aktywowania potencjałów każdego z regionów Polski, w taki sposób, aby lokalne społeczeństwo miało szansę na współuczestnictwo w rozwoju gospodarczym, zwiększaniu zatrudnienia, a tym samym niwelowaniu różnic pomiędzy poszczególnymi częściami kraju. Aby dane założenia miały szansę na efektywną realizację zostały wyznaczone trzy cele szczegółowe:

- 1) wzrost konkurencyjności regionów;

³) Źródło SRKS 2020 link:
http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf

- 2) wyrównanie różnic w rozwoju poszczególnych regionów kraju;
- 3) sprawne zarządzanie polityką społeczną.

Krajowym Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 – Nowy wymiar aktywnej integracji to dokument posiadający charakter operacyjno- wdrożeniowy ustanowiony na potrzebę realizacji krajowej polityki społecznej. Celem głównym programu jest trwale zmniejszenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osiągnięcie wzrostu spójności społecznej w latach od 2014 do 2020 roku. Dany dokument określa następujące zadania skierowane na:

- 1) przeprowadzenie zakresu działań służących zapewnieniu rodzinom z dziećmi jak najlepszego dostępu do usług społecznych, a tym samym umożliwienie im aktywizacji oraz zapewnieniu profilaktyki ubóstwa. Dane poczynania z założenia pozytywnie wpłyną na ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży;
- 2) stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych, który przygotuje młodzież do wejścia na rynek pracy, umożliwi zdobycie niezbędnych kompetencji i umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową, a także rozwój rodziny;
- 3) rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem. Chodzi o łączenie ról społecznych, zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie znaczenia społeczności lokalnej z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-społecznego;
- 4) Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem, co zwiększy bezpieczeństwo rodzin i umożliwi ich aktywizację zawodową. Ważne też będzie zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności, które powodują wykluczenie społeczne;
- 5) Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym przyjaznych form opieki i aktywnego spędzania czasu oraz możliwości włączenia się do życia społecznego.⁴

Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej 2020

Celem nadrzędnym danego dokumentu jest przesłanie „W roku 2020 ekonomia społeczna stanowi ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego.” Dany dokument określa grupę skoordynowanych ze sobą zadań skierowanych na tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizację osób znajdujących się w trudnej sytuacji zawodowej oraz zwiększenie i polepszenie usług społecznych użytku publicznego udostępnionych dla lokalnej społeczności. W myśl rozwoju ekonomii społecznej Polski

⁴⁾ Źródło KPPUiWS str.45.

niniejszy dokument ma przyczynić się do stworzenia jednego mechanizmu społecznego wzajemnie pozytywnie oddziałyującego na siebie między podmiotami ekonomii społecznej a wspólnotami samorządowymi.

Rządowy Program na rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020⁵

Podstawą dla zaprojektowania Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 stały się doświadczenia z realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2012–2013 uwzględniając działalności Rady ds. Polityki Senioralnej. Najważniejszym celem danego dokumentu jest poprawa, jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez udział w aktywności społecznej oraz posiadanie godnych warunków życia. Wszelkie działania danego dokumentu zostały stworzone tak, aby wyczerpująco pomóc osobom starszym w zakresie wykształcenia i podniesienia kompetencji osób upoważnionych do sprawowania opieki przy osobach starszych (w tym także wolontariuszy), zorganizowania i przeprowadzenia programów edukacyjnych i warsztatów o starzeniu, osobach starszych i aktywnym starzeniu dla osób starszych, ich rodzin i całego społeczeństwa, co pozytywnie wpłynie na budowę pozytywnego wizerunku starości oraz większą integrację osób starszych w życiu społecznym i publicznym. Ponad to założone cele danego Programu skierowane są na aktywność społeczną promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową poprzez popularyzowanie wśród osób starszych z udziałem różnych pokoleń aktywności społecznej, fizycznej i kulturalnej, a także przeciwdziałanie e-wykluczeniu. Także rozszerzanie dostępności do usług społecznych m.in. opiekuńczych, kulturalnych, edukacyjnych, poradniczo-doradczych, sportowych i turystycznych leży w założeniach niniejszego Programu.

Program Operacyjny „Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020”, POWER 2014-2020

Program finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego i jest jednym z 6 programów, jakie będą realizowane przez Polskę w latach 2014 – 2020. Powstał on w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. Priorytety danego programu ujmują postępowanie w obszarze:

- 1) aktywizacji zawodowej osób młodych (15-29 lat);
- 2) efektywnej polityki publicznej dla rynku pracy, gospodarki i edukacji;

⁵⁾ Dokument dostępny na stronie:

https://www.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/Seniorzy/Program%20ASOS%202014-2020.pdf

- 3) szkolnictwa wyższego dla budowy gospodarki opartej o wiedzę;
- 4) innowacji społecznej i współpracy ponadnarodowej.

Wieloletni Program Wspierania Finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”

Kluczowym celem zapisanym w niniejszym dokumencie jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Kryteria wskazane w danym programie uwzględniają szczególny sposób przyznawania pomocy w zakresie dożywiania dla uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem wsparcia polityki społecznej państwa poprzez wsparcie finansowe gmin w wypełnianiu zadań własnych obowiązkowych, poprawę poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży, kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020

Dany Program określa wszelkie działania skierowane na zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych. Dla usprawnienia realizacji danych celów działania zostały podzielone na 4 obszary:

- 1) profilaktyka i edukacji społeczna;
- 2) ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 3) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- 4) podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Podstawa prawna tworzenia Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poświętne, uwzględnia zapisy obowiązujących przepisów prawnych:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.).

Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej określa Ustawa: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej; zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej. Dokument traktuje pomoc społeczną przede wszystkim jako instytucję, umożliwiającą wyjście z trudnych sytuacji życiowych tym osobom, rodzinom, które nie są w stanie wykorzystać własnego potencjału, zasobów czy predyspozycji, ze względu na niemożność samodzielnego przezwyciężenia problemów w życiu codziennym.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 195).

Zapisy znajdujące się w ustawie określają zasady oraz formy wspierania rodziny, która napotyka trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ponadto ustawodawca określa zasady oraz formy sprawowania pieczy zastępczej, jak również pomoc w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków. Reguluje również kwestie finansowania oraz administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także określa zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 ze zm.).

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a,
- świadczenia wypłacane przez gminy, na podstawie art. 22b,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,

- świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi (3% z budżetu państwa), składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785).

Ustawa określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny, sposób przyznawania im uprawnień oraz sposób realizacji i finansowania zadań wynikających z ustawy. Uprawnienia przysługujące osobom posiadającym ważną Kartę polegają na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności. Kartę przyznaje wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania członka rodziny wielodzietnej.

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195).

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 169 ze zm.).

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zmieniła ustawę o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Pozwoliło to na lepszy dostęp osób uprawnionych do organu wypłacającego świadczenia. Po nowelizacji ustawa zakłada uproszczenie i zmniejszenie procedur administracyjnych związanych ze stosowaniem ustawy, bardziej racjonalne funkcjonowanie organów działających na jej podstawie oraz efektywne odzyskiwanie przez budżet państwa od dłużników alimentacyjnych należności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jednakże efektywność ta jest zbyt niska.

Ustawa określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,

- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanych dalej "świadczeniami z funduszu alimentacyjnego",
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.).

Ustawa stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 546).

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw

społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1987 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. z. Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz.721 ze zm.).

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, lekki, umiarkowany), o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2016 r . poz. 162).

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłki dla opiekunów i koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane ze środków z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych. Realizacja zasiłków dla opiekunów jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminy.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 239 ze zm.).

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”. Ponadto, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 224 ze zm.)

Ustawa określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Ustawodawca określa zadania obejmujące przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, sposób postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie. Ustawa określa również zadania realizowane przez organy administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym, do zadań własnych gminy należą:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 149 ze zm.).

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 581 ze zm.).

Ustawa określa:

- warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zasady i tryb finansowania świadczeń,
- zasady i tryb kwalifikowania świadczeń opieki zdrowotnej jako świadczeń gwarantowanych,
- zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń,
- zasady powszechnego - obowiązkowego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego,
- podstawy instytucjonalno-proceduralne do stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady,
- zasady funkcjonowania, organizację i zadania Narodowego Funduszu Zdrowia, zwanego dalej "Funduszem",
- zasady funkcjonowania, organizację i zadania Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, zwanej dalej "Agencją",
- zasady sprawowania nadzoru i kontroli nad finansowaniem i realizacją świadczeń.

Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.).

Ubezpieczenia społeczne obejmują: ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe, ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa, zwane dalej "ubezpieczeniem chorobowym",

ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwane dalej "ubezpieczeniem wypadkowym". Ustawa określa:

- zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym,
- zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru,
- zasady, tryb i terminy - zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek, rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne,
- zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek,
- zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- organizację, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej,
- zasady zarządzania tym funduszem,
- zasady kontroli wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2156 ze zm.).

Reguluje wszystkie kwestie związane z oświatą, funkcjonowaniem szkół i placówek, ich finansowaniem, zagadnieniami dotyczącymi pomocy stypendialnej, czy też treści związanych z samymi zasadami oceniania. Ponadto ustawa reguluje kwestię wsparcia finansowego dla potrzebujących uczniów.

3. Metodologia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Poświętne kładzie nacisk na zintegrowaną pomoc społeczną adresowaną do wszystkich potrzebujących osób i rodzin z obszaru gminy, a także na poprawę jakości życia mieszkańców oraz budowanie prawidłowych postaw.

Konstrukcję dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oparto na :

- ♦ metodzie analizy danych wtórnych (metoda „desk research”), która polega na poddaniu szczegółowej analizie informacji zgromadzone w celach administracyjnych, udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem do zaobserwowania liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, objętych pomocą Ośrodka ze względu na występowanie problemów, z którymi konkretna osoba bądź rodzina nie jest w stanie sobie poradzić. Jest to technika badawcza będąca dla Strategii wstępną fazą projektu poprzedzającą fazę zbierania danych pierwotnych.

Wykorzystano:

- Ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2013 dla gminy Poświętne,
 - Ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2014 dla gminy Poświętne,
 - Ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2015 dla gminy Poświętne,
 - Sprawozdania półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2013 rok,
 - Sprawozdania półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2014 rok,
 - Sprawozdania półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2015 rok.
- ♦ wywiadzie swobodnym przeprowadzonym z pracownikami Ośrodka celem analizy oraz przedyskutowania informacji niezbędnych do wglębień się w funkcjonowanie Ośrodka, jego specyfiki,
 - ♦ analizie programów pomocowych, przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy,
 - ♦ analizie ankiet adresowanych do mieszkańców gminy Poświętne, w celu zebrania jak największego materiału zawierającego opinie społeczności lokalnej na temat problemów społecznych oraz jakości życia w gminie.

4. Charakterystyka gminy Poświętne

Gmina Poświętne jest jedną ze 134 gmin wiejskich województwa łódzkiego, w powiecie opoczyńskim. Wśród 8 gmin powiatu opoczyńskiego zajmuje 8 lokatę pod względem liczby ludności i 3 lokatę pod względem powierzchni. W przeszłości gmina położona była w województwie piotrkowskim. Położona pomiędzy prowincją Nizu Środkowopolskiego, a prowincją Wyżyn Polskich stanowi 13,54% powierzchni powiatu opoczyńskiego.

Głównymi jednostkami tektonicznymi w Polsce Środkowej są: Wał Pomorsko-Kujawski, Niecka Brzeźna oraz Niecka Szczecińsko-Miechowska, graniczące z nim od północnego wschodu i południowego zachodu. Obszar gminy leży w południowej części wspomnianego wału. Jego podłoże geologiczne ukształtowała struktura mezozoiczna przykryta w przeważającym stopniu przez osady kenozoiku. Z odsłaniających się na powierzchni skał, widoczne są piaskowce i iły jurajskie. Miąższość utworów jurajskich wynosi nawet do kilkuset metrów. Holocenijskie aluwia rzeczne, torfy oraz wydmy i pola piaskowców eolicznych, to najmłodsze z osady geologiczne spotykane na terenie gminy Poświętne. Osady czwartorzędowe występują na całym obszarze gminy, ich miąższość i geneza są zróżnicowane.

Gmina Poświętne ma obszar 140,81 km², w tym:

- ♦ użytki rolne: 38%
- ♦ użytki leśne: 57%

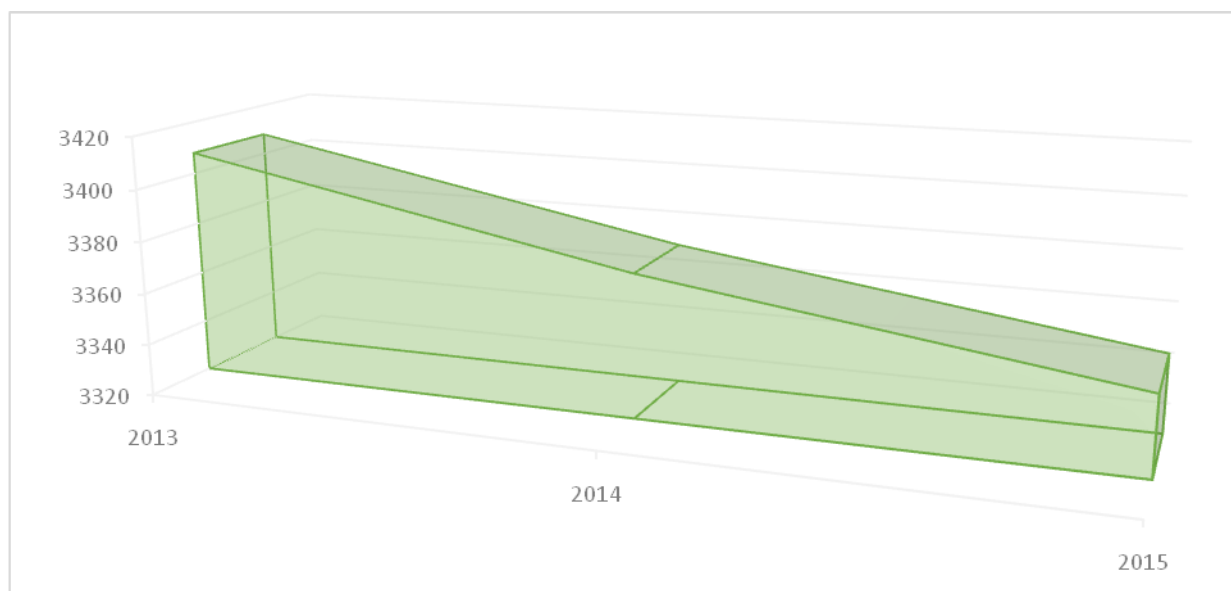
5. Diagnoza demograficzno-społeczna gminy Poświętne

Sytuacja demograficzna jest jednym z najważniejszych czynników mających wpływ na kształtowanie polityki społecznej wśród ludności. Demografię w Gminie Poświętne przedstawia poniższa tabela⁶:

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Liczba ludności	3408	3375	3350

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Poświętne w latach 2013 – 2015

Analizując szczegółowo powyższe dane począwszy od 2013 roku widoczny jest spadek wśród liczby ludności. W 2014 roku w gminie Poświętne żyło 33 osób (0,97%) mniej niż w 2013, natomiast różnica między rokiem 2015 a 2014 wynosiła 1,71% (czyli 58 osób mniej). Na tendencję spadkową ma wpływ wiele czynników, między innymi: liczba urodzeń, umieralności oraz migracja. Poddając analizie lata ubiegłe (od 2002 do 2015 roku) liczba mieszkańców zmalała o **5,8%**.

Wykres 1. Demografia gminy Poświętne

Gmina Poświętne ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -13. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,9 na 1000 mieszkańców. W 2014 roku urodziło się 24 dzieci, w tym 12 dziewczynek i 12 chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli

⁶) Dane pozyskane z Urzędu Gminy Poświętne

stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,95 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Gminę Poświętne (stan na dzień październik 2016 rok) zamieszkuje **3349** osób, w tym kobiet **1654** (49,38% całej populacji gminy) oraz mężczyzn **1695** (50,61% całej populacji gminy). Podział ze względu na płeć będzie znaczący między innymi w obszarze zatrudniania, potrzeby ochrony macierzyństwa lub przemocy w rodzinie. Co więcej kształtuje on także proporcjonowanie pod względem wieku zdolności wykonywania pracy wśród lokalnej społeczności, w następujący sposób:

- ♦ w grupie osób przedprodukcyjnym dominuje płeć męska,
- ♦ większa liczba mężczyzn niż kobiet występuje w grupie osób w wieku produktywnym,
- ♦ ponad dwukrotną przewagę ilości kobiet w porównaniu do ilości mężczyzn jest widoczna w grupie mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem

Gmina zobowiązana jest do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w celu zaspokojenia potrzeb wszystkich mieszkańców w środowisku lokalnym. Na szczeblu gminnym udzielana pomoc społeczna adresowana jest bezpośrednio do osób najbardziej jej potrzebujących. Skupia się w ten sposób na doraźnym rozwiązywaniu konkretnych problemów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem jest jednostką organizacyjną gminy, powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego, w szczególności z zakresu szeroko pojmowanej pomocy społecznej. Działalność Ośrodka finansowana jest ze środków własnych gminy oraz środków budżetu państwa.

Działania ukierunkowane na usamodzielnianie osób i rodzin, a także integrację osób ze środowiskiem odbywa się w oparciu o dostosowaną formę pomocy, która uwzględnia indywidualne okoliczności znajdowania się osoby bądź rodziny w niekorzystnym położeniu. Celem działań Ośrodka jest doraźna i długofalowa pomoc, która powinna przywrócić ład oraz porządek w funkcjonowaniu osoby lub rodziny.

Świadczeniami z pomocy społecznej realizowanymi przez Ośrodek są:

- ♦ świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ♦ świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, sprawienie pogrzebu, informacja, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o Ustawę o pomocy społecznej.

Od dnia 1 października 2015 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nieprzekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota 514 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem jest zobowiązany do wykonywania zadań własnych gminy określonych przez ustawę⁷⁾:

⁷⁾ Źródło Ustawa o pomocy społecznej Art.17.1

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym niemającym dochodu i uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 8) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- 14) dożywianie dzieci;
- 15) sprawianie pogrzebu w tym osobom bezdomnym
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Problemy społeczne występują w każdej lokalnej społeczności, jednak ich wielkość oraz rodzaj może mieć różne wymiary w zależności od czynników, które je kształtują. Mimo wszystko problemy społeczne zawsze w ocenie społeczeństwa uznawane są za zjawiska niepożądane, nieakceptowane, szkodliwe, a przede wszystkim zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu określonej społeczności, dlatego też wymagają one aktywnej i skutecznej interwencji.

Udzielona pomoc musi być adekwatna do zaistniałego problemu, poprzez wykorzystanie dostępnych zasobów, uprawnień i możliwości. Dana pomoc może mieć formę świadczenia pieniężnego, rzeczowego, instytucjonalnego oraz usług. W celu uzyskania zamierzonego celu poprzez udzielenie wszelkiej pomocy społecznej konieczna jest wyczerpująca współpraca pomiędzy pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a osobami i rodzinami wnioskującymi o jej przyznanie.

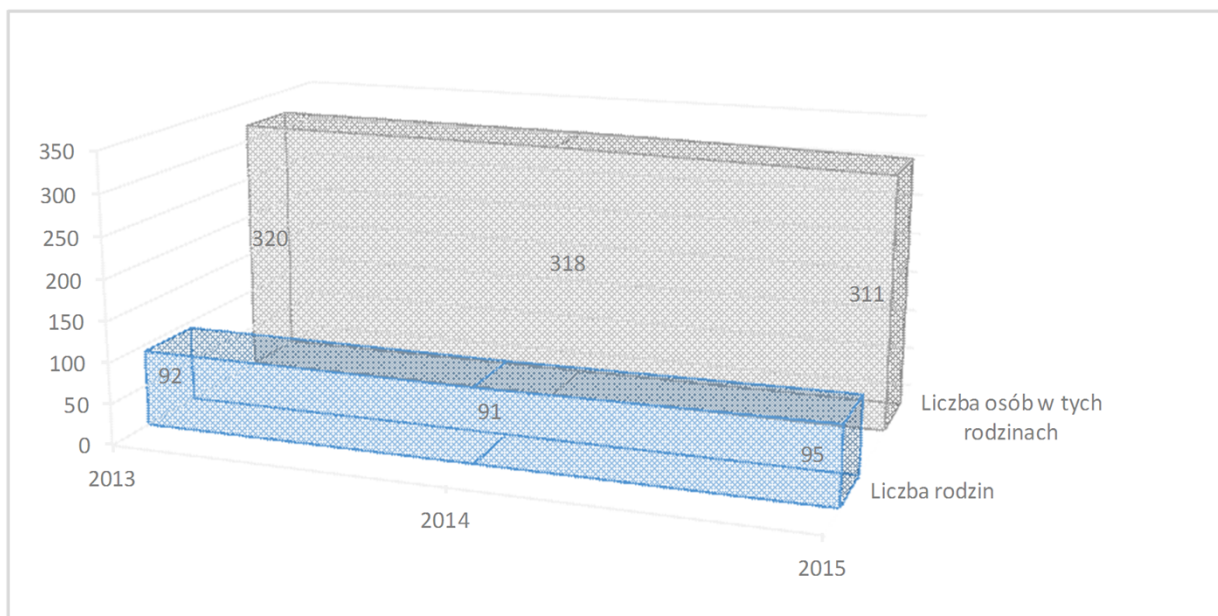
W gminie Poświętnem od 2013 roku do 2015 roku pomocą społeczną obejmowana jest względnie zbliżona liczba rodzin z nieznacznym zwiększeniem tej liczby w 2015 roku (do 95 rodzin), co związane jest w dużej mierze ze zmieniającą się strukturą tych rodzin. Jednakże, w stosunku do zmniejszającej się liczby mieszkańców gminy, liczba beneficjentów pomocy społecznej utrzymuje się na zbliżonym poziomie z nieznaczną tendencją wzrostową.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	92	91	95
Liczba osób w tych rodzinach	320	318	311

Tabela 21. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Poświętne

Na przełomie lat 2013 – 2015 została udzielona pomoc przeszło **90 rodzinom** i **300 osobom** znajdującym się w danych rodzinach. W 2013 r. z pomocy społecznej GOPS skorzystało 92 rodzin, w składzie 320 osób, które stanowiły **9,38%** wszystkich mieszkańców Poświętnem. Kolejnego roku nastąpiło zmniejszenie tej liczby do 91 rodzin, w tym do 318 osób z danych rodzin, które były **9,42%** całej lokalnej populacji. Natomiast w 2015 roku liczba podopiecznych GOPS spadła do 311 osób (95 rodzin), zatem **9,28%** mieszkańców gminy otrzymała pomoc społeczną.

Poniższy wykres przedstawia, iż spadek liczby osób w rodzinach pobierających świadczenia socjalne nastąpił w 2014 roku, a w kolejnym roku nastąpiło kolejne obniżenie danej ilości.

Wykres 2. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2013 – 2015

Poniższe dane przedstawiają liczbę udzielanych świadczeń, należących do zadań własnych gminy w 2015 roku. Analiza świadczeniobiorców stanowi uzupełnienie powyższej analizy rzeczywistej liczby rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną.

	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe	4	4	4
Zasiłki okresowe	19	19	47
Posiłek	87	46	227
Usługi opiekuńcze	5	5	5
Inne zasiłki celowe i w naturze	58	57	165

Tabela 3. Udzielone świadczenia

Zasiłki stałe, to zasiłki które przysługują pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jak również pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Na przestrzeni trzech analizowanych lat widoczna jest względnie stała liczba osób i rodzin, którym przyznano decyzją świadczenia z nieznacznie dostrzegalną tendencją spadkową – w 2013 roku 6 rodzin (6 osób w rodzinach, które stanowiły **0,17%** lokalnej społeczności), w 2014 roku 6 rodzin (6 osób w rodzinach odpowiadających również **0,17%** mieszkańców gminy), w 2015 4

rodziny (4 osoby w rodzinach będących **0,11%** ogólnej liczby mieszkańców Gminy Poświętnem).

Zasiłki okresowe przyznawane są w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodzin. Również w tym obszarze widoczna jest zbliżona liczba osób i rodzin, chociaż w 2015 roku widoczne jest zwiększenie liczby rodzin w stosunku do roku 2014 o 3 rodziny i 1 osobę w tych rodzinach.

Pomoc w postaci zapewnienia posiłku zmniejszyła się na przestrzeni trzech lat o 8 osób, którym decyzją przyznano świadczenie, 3 rodziny i 18 osób w tych rodzinach.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Liczba świadczonych usług z tego tytułu utrzymuje się na stałym poziomie od 2013 roku z nieznacznym spadkiem w 2014 roku, by w 2015 roku ponownie wrócić do 5 rodzin i 5 osób w tych rodzinach.

Inne zasiłki celowe i w naturze, to świadczenie fakultatywne przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Pomoc w tym zakresie rok rocznie udzielana jest większej liczbie osób oraz rodzin. W 2013 roku z tego tytułu udzielono wsparcia 42 rodzinom, w skład których wchodziło 128 osób, stanowiących **3,75%** mieszkańców gminy. W roku następnym świadczenie przyznano 53 rodzinom z 159 osobami, odpowiadających **4,71%** mieszkańców, natomiast w 2015 roku beneficjentami zostało 57 rodzin w składzie 165 osób – **4,92%**.

Chociaż pozornie liczba beneficjentów w wybranych formach udzielanej pomocy może maleć, należy mieć na uwadze fakt, że udział poszczególnych osób i rodzin w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Poświętnem utrzymuje się na stałym poziomie, co związane jest ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców, przy stałym udziale osób potrzebujących wsparcia ze strony Ośrodka.

Ilość świadczeń wypłaconych beneficjentom GOPS Poświętnem z uwzględnieniem podziału na powody jej przyznania kształtowała się w sposób zobrazowany w kolejnej tabeli:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok			Łącznie
	2013	2014	2015	
Ubóstwo	57	66	60	183
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	41	12	21	74
Długotrwała lub ciężka choroba	36	33	34	103
Bezrobocie	30	34	36	100
Alkoholizm	3	5	5	13
Przemoc	1	-	-	1

Tabela 4. Ilość rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Poświętne z podziałem na występujące problemy społeczne

Dane powyższej tabeli obrazują problemy społeczne występujące na terenie gminy na podstawie przyznanych świadczeń z określonego powodu trudnej sytuacji życiowej danej osoby / rodziny.

Największym problemem, z którym zmagają się beneficjenci pomocy społecznej na przestrzeni trzech analizowanych lat jest zdecydowanie ubóstwo. To właśnie z tego tytułu liczba rodzin otrzymujących świadczenia jest największa. Kolejnym problemem jest długotrwała oraz ciężka choroba, która łącznie dała 103 świadczenia rodzinom w przeciągu analizowanych lat, podobnie jak bezrobocie. Problem pojawia się również wśród rodzin zmagających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Tutaj liczba rodzin otrzymujących wsparcie oraz pomoc jest spora, chociaż od 2014 roku widoczne jest znaczne zmniejszenie świadczeniobiorców. Ważnym problemem dzisiejszych czasów są uzależnienia, dlatego też w analizie sytuacji społecznej należy wziąć pod uwagę udział osób korzystających ze wsparcia Ośrodka z tytułu alkoholizmu. Uzupełnieniem będą również dane dotyczące procedury „Niebieska Karta” oraz liczba rodzin dotkniętych przemocą, ponieważ liczba osób, które otrzymują pomoc z tego tytułu, nie odwzorowuje skali zjawiska w gminie.

Rozważając zakres oddziaływania konkretnego problemu społecznego na terenie niewielkiej gminy wiejskiej należy mieć na uwadze pokoleniowość, konserwatywność w sposobie przekazywania wartości i zasad funkcjonowania w rodzinie, co bardzo często skutkuje skrywaniem lub niedostrzeżeniem problemu swojej rodziny. Ponadto, najbliższe środowisko otaczające rodziny zmagające się z problemami społecznymi przyjmuje

zazwyczaj postawę niewrażliwości, a także milczenia. Należy jednak mieć na uwadze, iż prawidłowe funkcjonowanie zarówno rodziny, jak i lokalnego społeczeństwa uniemożliwia wystąpienie jakiegokolwiek problemu społecznego. Co więcej cała struktura problemów społecznych wzajemnie generuje się, a przede wszystkim jest za sobą ściśle skorelowana.

6.1. Ubóstwo

Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym i wieloaspektowym, aczkolwiek za wskaźnik określający zasięg ubóstwa przyjmuje się dochód gospodarstwa domowego. Ubóstwo uwarunkowane jest wieloma czynnikami i w różnym stopniu dotyka grupy ludności. Zależy w dużej mierze od czynników demograficznych oraz społeczno-demograficznych, tzn. im liczniejsze jest gospodarstwo domowe tym występuje większe prawdopodobieństwo życia w niedostatku. Ubóstwu sprzyjają szczególnie bezrobocie, niski status zawodowy, niskie wykształcenie, zamieszkiwanie na wsi lub w małym miasteczku, ale również typ biologiczny rodziny, wielodzietność, rodziny niepełne, niepełnosprawne. Dodatkowo, osoby i rodziny, w których występuje problem długotrwałej choroby, niepełnosprawności, uzależnienia czy bezdomności narażone są na problem ubóstwa.

Warto jednak mieć na uwadze fakt, iż rodziny oraz osoby mające problemy w zaspokojeniu swoich podstawowych potrzeb nie zawsze mają problem związany z nieracjonalnym gospodarowaniem posiadanych zasobów. Przyczyną takiego stanu rzeczy, jest głównie niewystarczająca ilość środków finansowych, którymi może dysponować rodzina zgodnie ze swoimi potrzebami. Ponadto, brak wystarczających środków związany jest z nieustannym wzrostem kosztów utrzymania. Przyczyn samego ubóstwa jest wiele, a każdy przypadek jego występowania powinien być traktowany indywidualnie.

W gminie Poświętne skala ubóstwa na przestrzeni analizowanych lat przedstawia się następująco:

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	57	66	60
Liczba osób w tych rodzinach	215	242	207

Tabela 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu ubóstwa

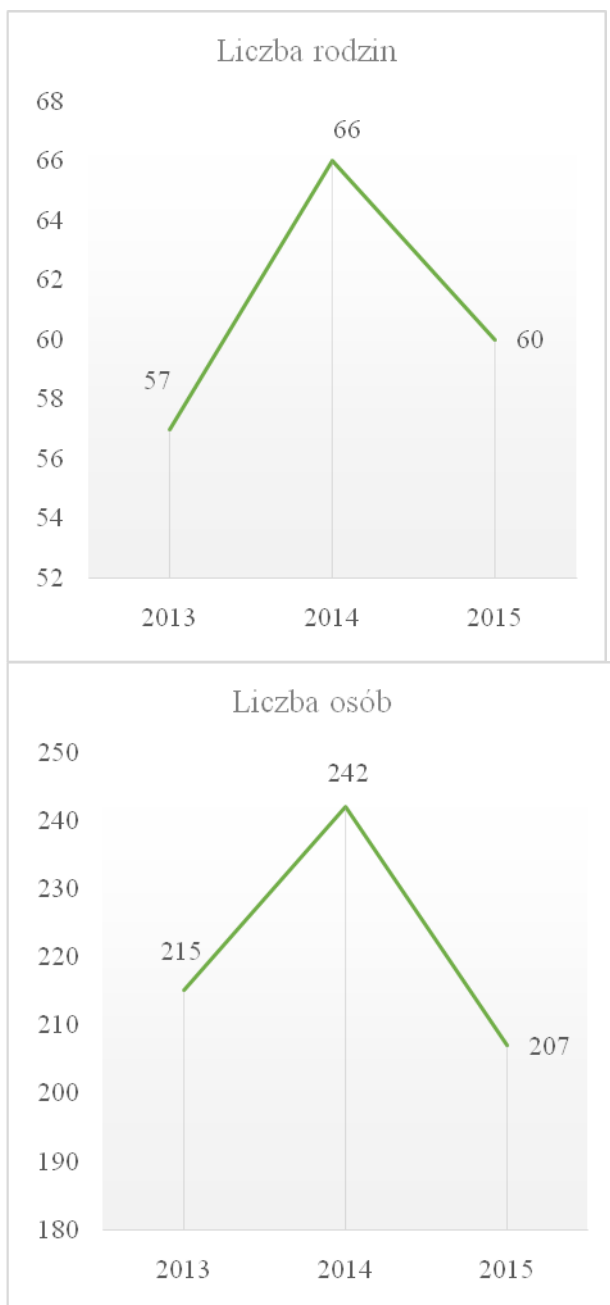
Liczba rodzin zmagających się z ubóstwem w gminie Poświętne stanowi jedną z liczniejszych grup objętych pomocą Ośrodka. Na przestrzeni analizowanych lat dostrzegalne jest jednak zmniejszenie liczby rodzin pobierających świadczenie z tego tytułu, odpowiednio do zmniejszającej się liczby mieszkańców gminy, udział rodzin ubogich ma tendencję pozorne malejącą.

W 2013 roku rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej z powodu braku wystarczających środków finansowych do życia stanowiły **61,95%** ogólnej liczby beneficjentów (57 z 92 rodzin otrzymujących świadczenia). W roku następnym udział rodzin

odpowiadał **72,52%** (zwiększenie o 9 rodzin oraz wzrost o 10,57 p.p.), natomiast w 2015 roku udział rodzin stanowił już **63,15%** (zmniejszenie o 6 rodzin). Na zmniejszenie udziału rodzin miały wpływ mniejsza liczba mieszkańców oraz mniejsza liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, a także stosowanie aktywnych form pracy socjalnej.

Trend malejący w liczbie rodzin zmagających się z ubóstwem jest jak najbardziej pozytywnym zjawiskiem. Szczególnie, że liczba ludności gminy na przestrzeni analizowanych lat uległa zmniejszeniu o 58 osób, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej o 3 rodziny i 9 osób w tych rodzinach, natomiast liczba osób w rodzinach pobierających świadczenie z powodu ubóstwa o 6 rodzin w stosunku do 2014 roku.

Obrazowym uzupełnieniem przeprowadzonej analizy są poniższe dwa wykresy.

Wykres 3. Trend liczby rodzin i ich członków korzystających z pomocy GOPS z tytułu ubóstwa

Osoby pochodzące z rodzin zmagających się z brakiem wystarczających środków do życia stanowiły w 2013 roku **6,31%** mieszkańców gminy. W następnym roku analizy aż **7,17%** natomiast w 2015 roku udział osób z tych rodzin stanowił już **6,17%** lokalnej społeczności. Niepokojącym zjawiskiem mogą być w przyszłości skoki liczby potrzebujących. Sygnalizuje to, iż sytuacja materialna mieszkańców nie jest stabilna.

6.2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Dla każdego człowieka środowisko rodzinne jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym w życiu. To właśnie w rodzinie poszczególni członkowie uczą się wzorców zachowań, nawiązywania pierwszych kontaktów, zdobywania doświadczeń związanych z podtrzymywaniem relacji oraz ich budowaniem. Zdarzają się jednak sytuacje, gdzie rodzina ma problemy w realizowaniu swoich funkcji z różnych przyczyn, a członkowie tej rodziny mają problemy w wypełnianiu ról społecznych. Dlatego też rodziny takie korzystają często ze wsparcia GOPS. W tej grupie problemowej można wyłonić trzy kategorie rodzin:

- ♦ rodziny wielodzietne, do których zalicza się rodziny mające 3 i więcej dzieci,
- ♦ rodziny niepełne, tzn. takie w których jeden z rodziców pozostaje poza rodziną, nie uczestnicząc w jej życiu,
- ♦ rodziny pełne, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Oczywiście wszyscy miewają kłopoty, jednak w rodzinie zmagającej się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczej, członkowie borykają się z wieloma problemami i mnóstwem nieuregulowanych spraw, które przyczyniają się do zaburzenia funkcjonalności, a przede wszystkim rzutują na pozostałych członków. W efekcie cała rodzina jest przesycona problemami i nie spełnia swoich podstawowych funkcji. Trudno czasem ustalić genezę trudnej sytuacji (co jest przyczyną, a co skutkiem). Społecznym skutkiem występowania zjawiska bezradności opiekuńczo-wychowawczej są głównie konflikty rodzinne, przemoc i agresja, problemy w nauce, słaby start edukacyjny, wzrost przestępczości dzieci i młodzieży, przenoszenie złych wzorców na bieżące i przyszłe zachowania młodych ludzi. Należy jednak podjąć takie działania, które przywrócą w rodzinie ład.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin będących pod opieką Ośrodka w Poświętnem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

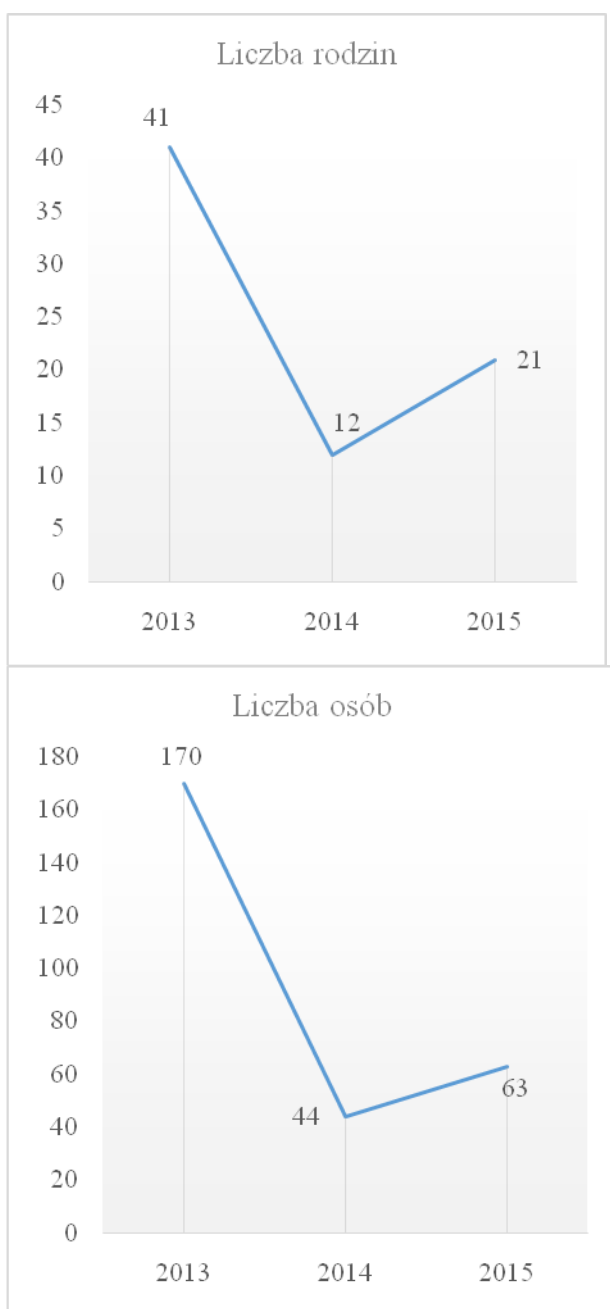
	2013	2014	2015
Liczba rodzin	41	12	21
Liczba osób w tych rodzinach	170	44	63

Tabela 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy finansowej, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, a jeśli to konieczne

zapewnienia dziecku opieki i wychowania poza rodziną poprzez umieszczenie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych z pomocy Ośrodka łącznie skorzystało 74 rodziny. W 2013 roku pomocy udzielono 41 rodzinom, których udział w ogólnej liczbie beneficjentów pomocy odpowiadał **44,56%**. W roku następnym odnotowano zmniejszenie do **13,18%** świadczeniobiorców (zmniejszenie liczby rodzin o 29 oraz 130 osoby w tych rodzinach), natomiast w 2015 roku liczba rodzin uległa zwiększeniu do 21, którym udzielono pomoc z tytułu bezradności, co odpowiadało już **22,10%**.

Wykres 4. Trend liczby rodzin i ich członków korzystających z pomocy GOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Analizując wskazane lata widoczna jest znaczna tendencja spadkowa w liczbie beneficjentów, która w 2014 roku objęła prawie dwukrotność dotychczasowo udzielanej pomocy (zmniejszenie liczby rodzin otrzymujących świadczenia z tytułu bezradności o 20 rodzin i aż 126 osób w tych rodzinach). W kolejnym roku analizy widoczne jest zwiększenie liczby rodzin do 21 (wzrost o 9 rodzin w stosunku do roku ubiegłego). Osoby z rodzin zmagających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowiły w 2013 roku **4,99%** lokalnej społeczności. W następnym roku obejmującym analizę już **1,30%** mieszkańców, by w 2015 roku już **1,88%**.

6.3. Długotrwała lub ciężka choroba

Długotrwała lub ciężka choroba, to przede wszystkim choroba przewlekła, nieuleczalna, wrodzona oraz ta, która ma długotrwały przebieg (trwanie choroby można liczyć w miesiącach bądź latach) oraz wymaga stałego bądź długotrwałego, kompleksowego leczenia. Długotrwała lub ciężka choroba wpływa na całe funkcjonowanie człowieka w każdej ze stref życia, ponieważ dotychczasowe życie zostaje podporządkowane chorobie. Konsekwencjami tego stanu są m.in. obniżenie sprawności fizycznej, pogorszenie samopoczucia, ograniczenia w realizacji zawodowej, a także ograniczenia w kontaktach społecznych. Należy mieć na uwadze fakt, że dolegliwości towarzyszące długotrwałej lub ciężkiej chorobie wymagają sporych nakładów finansowych, dlatego też osoby zmagające się z dysfunkcjami wymagają specjalistycznej i wieloaspektowej pomocy, w tym pomocy finansowej. Udział rodzin korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wyglądał następująco:

- w 2013 roku → **1,05%** społeczności lokalnej, **39,13%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka
- w 2014 roku → **0,97%** społeczności lokalnej, **36,26%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka
- w 2015 roku → **1,01%** społeczności lokalnej, **35,78%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	36	33	34
Liczba osób w tych rodzinach	106	98	97

Tabela 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Widoczna jest tendencja malejąca w liczbie rodzin ubiegających się o pomoc z tytułu długotrwałej choroby. Największy spadek odnotowano w 2014 roku, co związane jest to przede wszystkim ze zmianami wynikającymi z wprowadzenia Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Beneficjenci pomocy społecznej w wyniku zmian w prawie polityki społecznej zostają objęci inną formą pomocy, stąd też widoczne spore wahania.

6.4. Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko, które charakteryzuje się tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy oraz poszukującej jej, ma problem ze znalezieniem zatrudnienia. Bezrobocie mierzone jest stopą bezrobocia, czyli stosunkiem liczby osób zarejestrowanych bezrobotnych do ogólnego zasobu siły roboczej bądź do liczby ludności znajdującej się w wieku produkcyjnym (kobiety od 18 do 60 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 65 roku życia). Samo bezrobocie jest zjawiskiem nieuniknionym dla gospodarki, a wręcz koniecznym. Dzięki bezrobociu istnieje możliwość dostosowania struktury produkcji do zmieniających się potrzeb. Jednakże powiększające się bezrobocie staje się zjawiskiem niekorzystnym obejmującym coraz więcej obszarów życia.

Status osoby bezrobotnej zostaje przyznany, jeśli spełniony zostaje jeden z poniższych warunków:

- ♦ osoba ukończyła 18 lat z wyjątkiem młodocianych absolwentów,
- ♦ kobieta nie ukończyła 60, a mężczyzna 65 lat,
- ♦ osoba nie nabyła prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej,
- ♦ nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub wychowawczego,
- ♦ nie jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej, lub nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako domownik w gospodarstwie rolnym,
- ♦ jest osobą niepełnosprawną, której stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia co najmniej w połowie obowiązującego wymiaru pracy,
- ♦ nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności,
- ♦ nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowy najniższego wynagrodzenia.

„Bezrobocie nie tylko samo jest problemem społecznym, ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. I tak np. szczególnie długotrwałe bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Stąd bardzo często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w danym społeczeństwie z obszarami ubóstwa. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych, rozpad rodziny obniżenie zdrowotności społeczeństwa. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem⁸”.

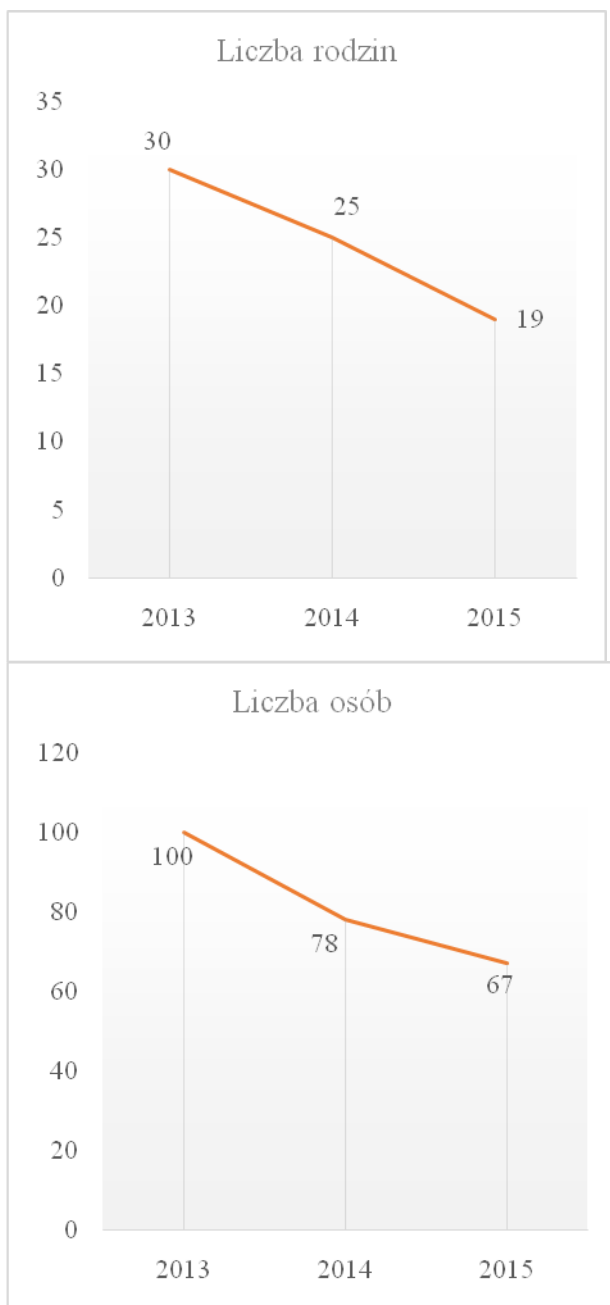
Osoby zmagające się z bezrobociem oraz problemami, które występują w konsekwencji, mogą korzystać z pomocy Ośrodka. W gminie Poświętnem na przestrzeni trzech analizowanych lat pomocy udzielono średnio 25 rodzinom.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	30	25	19
Liczba osób w tych rodzinach	100	78	67

Tabela 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezrobocia

Udział rodzin zmagających się z bezrobociem w stosunku do ogólnej liczby rodzin objętych pomocą Ośrodka sukcesywnie maleje, chociaż wciąż stanowią liczną grupę beneficjentów. Na przestrzeni analizowanych lat można zauważyć spore zmniejszenie w liczbie rodzin objętych pomocą Ośrodka z tytułu bezrobocia, co zdecydowanie traktowane jest jako pozytywne zjawisko.

⁸⁾ http://www.pedagogika.dsw.edu.pl/fileadmin/user_upload/iped/materialy_dydaktyczne/Praca_socjalana_z_grup/Bezrobocie_-_atwe.pdf, (23.05.2016).

Wykres 5. Trend liczby rodzin i ich członków korzystających z pomocy GOPS z tytułu bezrobocia

W 2013 roku rodziny zmagające się z bezrobociem odpowiadały **32,61%** wszystkich rodzin oraz **0,88%** całej populacji gminy. W roku następnym odnotowano spadek w liczbie rodzin pobierających świadczenia do **27,47%** (spadek o 5,14 p.p.) oraz **0,74%** wszystkich mieszkańców – bezrobocie w tym samym roku osiągnęło poziom **11,3%** (10,9% wśród kobiet i 11,7% wśród mężczyzn). W 2015 roku liczba rodzin uległa ponownemu zmniejszeniu do **20%** wszystkich świadczeniobiorców oraz **0,56%** w skali całej gminy.

6.5. Alkoholizm

Definicja uzależnienia wg klasyfikacji ICD 10 brzmi: „uzależnieniem nazywamy kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których przyjmowanie substancji lub grupy substancji dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość”. Najbardziej popularnym uzależnieniem jest uzależnienie od alkoholu i narkotyków.

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” (wydanie z 2009 roku) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem. Dane Światowej Organizacji Zdrowia wskazują, że konsumpcja alkoholu w Regionie Europejskim jest najwyższa w porównaniu z innymi regionami świata⁹. W Polsce nadużywa alkoholu około 16% społeczeństwa¹⁰. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udostępniając statystyki dotyczące średniego spożycia napojów alkoholu zanotowała, że na jednego mieszkańca Polski w 2014 roku przypadało 12,5 litra czystego alkoholu, czyli dwukrotnie więcej niż światowa średnia (6,2 litra). Mężczyźni piją średnio 3,5-krotnie więcej niż kobiety. Odsetek abstynentów z kolei pozostaje na średnio niezmiennym poziomie.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	3	5	5
Liczba osób w tych rodzinach	5	10	5

Tabela 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu alkoholizmu

Według danych pochodzących z Ośrodka, można zaobserwować tendencję spadkową w liczbie rodzin korzystających z pomocy ze względu na alkoholizm. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że nie wszystkie rodziny, w których dochodzi do nadużywania alkoholu, zwracają się o udzielenie pomocy ze strony Ośrodka.

⁹⁾ Narodowy program profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, http://www.parpa.pl/images/image/NP%202011_2015_11_011.pdf.

¹⁰⁾ K.Kroc: Uzależnienie od alkoholu, <https://portal.abczdrowie.pl/uzaleznienie-od-alkoholu> (07.10.2016).

6.6. Przemoc

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osobą dotkniętą przemocą w rodzinie może być każdy, a w szczególności:

- współmałżonkowie,
- partnerzy w związkach nieformalnych,
- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne.

Najczęstsze formy przemocy w rodzinie to:

- ♦ **przemoc fizyczna**, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie,
- ♦ **przemoc psychiczna**, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce,
- ♦ **przemoc seksualna**, np. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi,
- ♦ **inny rodzaj zachowań**, np. zmuszanie do oddawania uzyskiwanych środków finansowych, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspakajanie podstawowych potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności bądź wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	1	-	-
Liczba osób w tych rodzinach	4	-	-

Tabela 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu przemocy w rodzinie

Z tytułu stosowanej przemocy w rodzinie, na przestrzeni analizowanych lat można dostrzec zdecydowanie tendencję spadkową, bądź ze względu na specyfikę problemu, niechęć do poszukiwania pomocy w odpowiednich instytucjach.

W celu zapobiegania przemocy stosowanej w rodzinie gmina wdrożyła *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Poświętnem*. Program ma na celu przeciwdziałać przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej.

7. Analiza ankiet

Badania ankietowe to jedna z podstawowych metod socjologii empirycznej. Badanie ankietowe przeprowadzone zostało wśród mieszkańców Gminy Poświętne. Ankiety udostępnione zostały na stronach internetowych instytucji znajdujących się na terenie gminy oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Respondenci wypowiedzieli się na temat jakości życia w gminie oraz kwestii, które należy wziąć pod szczególną uwagę by poprawić dotychczasowe warunki. Aby przeprowadzić badanie, wykorzystano kwestionariusz ankiety, który umożliwił opracowanie wyników w sposób ilościowy.

W przygotowanym badaniu wzięło udział 48 mieszkańców gminy, z czego 32 kobiety, które stanowiły 67% respondentów oraz 16 mężczyzn odpowiadających 33%.

W opinii badanych mieszkańców warunki życia w gminie plasują się na poziomie przeciętnym (69%). Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że tylko 4% badanych ocenia warunki życia jako bardzo dobre. Wśród występujących problemów społecznych na terenie gminy respondenci wskazywali w kolejności:

- ♦ bezrobocie – 69%
- ♦ alkoholizm – 67%
- ♦ problemy osób starszych – 48%
- ♦ ubóstwo – 38%
- ♦ bezradność opiekuńczo-wychowawcze – 23%
- ♦ chuligaństwo – 13%
- ♦ przemoc w rodzinie – 13%
- ♦ narkomania, w tym tzw. dopalacze – 4%
- ♦ niepełnosprawność – 4%

Niepokojącym zjawiskiem społecznym mogą być rodziny i osoby zmagające się z bezrobociem mieszkające w Poświętnem, których w opinii mieszkańców gminy jest najwięcej. Przy czym, badani wskazywali poziom bezrobocia jako przeciętny (54%) oraz wysoki (38%). Wśród przyczyn istnienia problemu bezrobocia respondenci wskazywali:

- ♦ brak miejsc pracy – 83%
- ♦ praca w szarej strefie – 67%
- ♦ pozostanie kobiet w domu dla wypełnienia obowiązków wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 48%
- ♦ utrzymywanie się ze świadczeń państwowych – 29%

- ♦ brak odpowiednich kwalifikacji osób bezrobotnych względem dostępnych ofert pracy – 29%
- ♦ brak wiedzy w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej – 19%

Kolejnym problemem społecznym dotykającym mieszkańców gminy jest ubóstwo, które dominuje głównie z powodu braku pracy (69%) oraz niskich dochodów przypadających na jednego członka rodziny (48%), zmagania z uzależnieniem (48%), bezradności życiowej (40%), zjawisko dziedziczenia ubóstwa (35%).

Uzależnienia oraz sięganie po środki zmieniające świadomość są niezwykle ważną kwestią społeczną, która musi często być poruszana. Nie tylko w szkołach poprzez realizację Programu Profilaktyki i Wychowawczego, ale także poprzez kampanie społeczne. Bardzo często uzależnienia skorelowane są z innymi problemami. Respondenci wśród przyczyn występowania uzależnień zaznaczali:

- ♦ brak pracy – 64%
- ♦ niezaradność życiowa – 51%
- ♦ pokoleniowość – 45%
- ♦ stres – 28%
- ♦ mała ilość programów profilaktycznych o szkodliwości alkoholu (dopalaczy) – 23%
- ♦ rozpad rodziny – 21%

Pozytywnym zjawiskiem jest znajomość przez mieszkańców miejsc oraz form rozwiązywania problemów uzależnień poprzez m.in. umieszczenie osoby uzależnionej w specjalistycznym ośrodku odwykowym, korzystanie z lokalnej pomocy terapeutycznej czy uczestnictwo osób współuzależnionych w spotkaniach z psychologiem, terapeutą.

Poczucie bezpieczeństwa w miejscowości, w której się funkcjonuje wraz z bliskimi jest niezwykle ważnym elementem odpowiadającym za poziom życia w gminie. Mieszkańcy Gminy Poświętne zdecydowanie czują się bezpiecznie (61%), tylko 11% badanych nie odczuwa bezpieczeństwa. Wśród powodów braku poczucia bezpieczeństwa zaznaczono:

- ♦ kierowców łamiących przepisy ruchu drogowego – 74%
- ♦ kradzieże, rozboje, włamania – 29%
- ♦ bierność w działaniu policji – 20%
- ♦ osoby odurzone alkoholem, narkotykami, zakłócają porządek publiczny – 17%

Badając poczucie bezpieczeństwa poruszone zostały również kwestie związane ze stosowaną przemocą w rodzinie. Osoby uczestniczące w badaniu przyznały, że znają niewiele przypadków rodzin, w których dochodzi do stosowania przemocy (36%), natomiast 38% badanych nie zna w ogóle rodzin, w których dochodzi do znęcania się nad członkami.

Najskuteczniejszymi metodami rozwiązania problemu stosowania przemocy oraz uzależnień w opinii respondentów są organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, współpraca z policją, organizacjami i instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym czy też szerzenie oświaty w tym zakresie (kształtowanie świadomości wśród dzieci, młodzież i dorosłych).

Analizując sytuację społeczną w gminie, nie można zapomnieć o młodym pokoleniu. Potrzeby dzieci i młodzieży powiększają się, coraz trudniej zapewnić odpowiednie formy spędzania wolnego czasu. Wśród problemów dzieci i młodzieży znajdują się:

- ♦ spożywanie alkoholu – 71%
- ♦ palenie papierosów – 65%
- ♦ bezproduktywne spędzanie wolnego czasu – 60%
- ♦ niewystarczające działanie świetlic szkolnych w zakresie zapewnienia opieki pozalekcyjnej – 31%

Rozwiązaniem problemów dzieci i młodzieży byłaby organizacja zajęć pozaszkolnych, tworzenie tematycznych kół zainteresowań, budowa nowych i wyposażanie istniejących obiektów sportowych oraz zatrudnianie instruktorów oraz tworzenie świetlic i lokali, w których młodzież mogłaby spotkać się, i w których można będzie realizować różnego rodzaju zajęcia.

Podsumowując, kwestia problemów społecznych w gminie Poświętne mogłaby zostać rozwiązana poprzez pozyskiwanie dodatkowych funduszy unijnych na kwestie społeczne, organizowanie konkursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy oraz poprzez zwiększenie liczby imprez sportowych i kulturalnym. Pozytywnym zjawiskiem jest chęć udziału mieszkańców w działaniach realizowanych przez władze lokalne.

8. Analiza SWOT

Celem zdiagnozowania problemów społecznych występujących na terenie gminy Poświętne została opracowana analiza SWOT. Jest to technika analityczna służąca do badania otoczenia oraz analizy jego wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

- ♦ wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths)
- ♦ wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses)
- ♦ zewnętrzne pozytywne - szanse (Opportunities)
- ♦ zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats)

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły oraz słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabość to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

KWESTIE SPOŁECZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- wykwalifikowana kadra GOPS- stabilna sytuacja kadrowa- wypłacanie świadczeń rodzinnych- realizacja gminnych programów pomocowych- zrozumienie dla działań podejmowanych przez pracowników GOPS- dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników GOPS- realizacja programów osłonowych MPiPS- liczne kampanie oraz działania przeciwdziałające stosowaniu przemocy- wypłacanie stypendiów i zasiłków szkolnych- stosowanie procedury "Niebieskiej Karty"- funkcjonowanie instytucji udzielających pomocy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny- zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none">- zbyt dużo dokumentacji pochłaniającej czas możliwy do przeznaczenia na pracę socjalną- niestabilne prawo pomocy społecznej- brak środków na finansowanie działań opiekuńczych na rzecz osób niepełnosprawnych- bariery architektoniczne,- nasilanie się zjawiska starzenia się lokalnej społeczności,- niedostateczny poziom rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,- ryzyko wystąpienia bezrobocia ukrytego,- stosunkowo duża liczba bezrobotnych kobiet,- stosunkowo mała liczba osób pracujących na 1000 ludności,- ryzyko wystąpienia bezrobocia ukrytego,- niewystarczająca liczba miejsc pracy w

	<p>sektorze usług rynkowych, - duże uzależnienie rynku pracy od rolnictwa i usług nierynkowych</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby wywiadów środowiskowych <ul style="list-style-type: none"> - możliwość korzystania ze środków EFS - możliwość doksztalcania oraz szkolenia pracowników Ośrodka - kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami - zatrudnianie bezrobotnych na staż lub przygotowanie zawodowe - możliwość pozyskiwania i zwiększania aktywności wolontariuszy - podejmowanie działań aktywizujących osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym w lokalną społeczność <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie bezrobocia - wypłacanie zasiłków dla opiekunów 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wystarczających środków własnych na współfinansowanie projektów w ramach EFS - przekazywanie nowych zadań samorządowi gminnemu bez przekazywania odpowiednich środków finansowych <ul style="list-style-type: none"> - rozszerzanie się zjawiska wykluczenia społecznego - brak spójnej i całościowej polityki państwa w zakresie pomocy społecznej <ul style="list-style-type: none"> - niestabilne prawo socjalne - marginalizacja społeczna osób uzależnionych oraz ich rodzin - zaburzenia funkcjonowania rodzin i osób uzależnionych

9. Cele strategii, kierunki działań, wskaźniki, źródła finansowania

Misja Strategii

Celem głównym stworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Poświętne jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz rodzin zmagających się ze złożonymi problemami. Proponowane rozwiązania przy współpracy z lokalnymi partnerami mają służyć eliminacji negatywnych zjawisk społecznych oraz zrównoważonemu rozwojowi gminy przy szczególnym uwzględnieniu mieszkańców z każdej grupy wiekowej.

Wizja Strategii

Wizją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Poświętne jest dążenie do społeczeństwa zintegrowanego, wolnego od marginalizacji, izolacji społecznej i ubóstwa. Gmina Poświętne powinna kojarzyć się ze społecznością potrafiącą zaspokoić podstawowe potrzeby mieszkańców. Zapewnia poczucie bezpieczeństwa socjalnego swojej społeczności, zwiększa dostępność do zasobów i usług w sferze ekonomicznej i społecznej pozwalając na swobodne pełnienie ról społecznych, rodzinnych i obywatelskich.

CEL OPERACYJNY 1 : Sprawna pomoc społeczna

Cel szczegółowy 1.1: Zaspokojenie podstawowych potrzeb najuboższych mieszkańców gminy Poświętne

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
1.1.1	Włączenie w wydawanie bezpłatnych posiłków najuboższym mieszkańcom gminy organizacji pozarządowe	Cały okres Strategii	Liczba miejsc do wydawania posiłków Liczba organizacji pozarządowych uczestniczących w przedsięwzięciu Liczba pozyskanych sponsorów Liczba wolontariuszy Liczba beneficjentów
1.1.2	Pozyskanie lokali mieszkalnych dla rodzin o najniższych dochodach oraz problemach związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie	Cały okres Strategii	Liczba pozyskanych lokali mieszkalnych Liczba osób którym przyznano lokale mieszkalne Liczba zaplanowanych nowych lokali mieszkaniowych
1.1.3	Zmniejszenie bezrobocia przez tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizacja zawodowa ludzi ubogich	Cały okres Strategii	Liczba pozyskanych nowych miejsc pracy Liczba udzielonych porad Liczba osób którym udzielono pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej Liczba osób, które znalazły zatrudnienie

Cel szczegółowy 1.2 : Uspołecznienie osób zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
1.2.1	Opracowanie i realizacja projektów, programów, szkoleń zawodowych służących aktywizacji społeczno-zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych projektów programów, szkoleń Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą Liczba udzielonych porad zawodowych Liczba osób które podjęły zatrudnienie
1.2.2	Aktywizacja zawodowa bezrobotnych podopiecznych GOPS w ramach współpracy z PUP	Cały okres Strategii	Liczba osób objętych usługą pośrednictwa pracy
1.2.3	Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów o utrudnionym dostępie do dodatkowej oferty edukacyjnej	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych projektów, programów Liczba uczniów objętych pomocą Liczba uczniów, którym udzielono dodatkowego wsparcia finansowego bądź pokryto koszty (np. wymiany międzynarodowej)
1.2.4	Rozwój profilaktyki uzależnień i promowania zdrowego stylu życia szczególnie w jednostkach oświatowych	Cały okres Strategii	Liczba zaangażowanych instytucji Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników Liczba szkół, w których realizowano dodatkowe przedsięwzięcia w zakresie profilaktyki
1.2.5	Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej i medycznej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin	Cały okres Strategii	Liczba miejsc, w których można uzyskać pomoc Liczba założonych „Niebieskich Kart” Liczba interwencji policji Liczba udzielonych porad Liczba świadczeniobiorców
1.2.6	Pedagogizacja rodziców	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych szkoleń Liczba uczestników

1.2.7	Tworzenie gminnych programów pomocowych ze szczególnym ukierunkowaniem na opiekę nad rodziną	Cały okres Strategii	Liczba utworzonych programów Liczba rodzin objętych pomocą Liczba osób w rodzinach objętych pomocą
1.2.8	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	Liczba udzielonych porad Liczba świadczeniobiorców Liczba zaangażowanych instytucji i organizacji zajmujących się świadczeniem szeroko pojmowaną pomocą
1.2.9	Organizacja imprez kulturalno-rozrywkowych aktywizujących mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w grupach szczególnego ryzyka	Cały okres Strategii	Liczba zorganizowanych imprez Liczba uczestników

Cel szczegółowy 1.3 : Wzmocnienie potencjału instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
1.3.1	Udział w szkoleniach i kursach przeznaczonych dla pracowników wybranych instytucji i organizacji	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych szkoleń Liczba uczestników
1.3.2	Systematyczne kształcenie pracowników GOPS	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje Liczba pracowników biorących udział
1.3.3	Podnoszenie kompetencji i umiejętności psychospołecznych pracowników socjalnych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń, warsztatów, kursów dla pracowników Liczba uczestników
1.3.4	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych	Cały okres Strategii	Liczba wdrożonych programów
1.3.5	Zapewnienie dobrej organizacji pracy	Cały okres Strategii	Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach, kursach Liczba pracowników ośrodka

CEL OPERACYJNY 2 : Aktywizacja osób bezrobotnych na rynku pracy**Cel szczegółowy 2.1 : Ograniczenie zjawiska bezrobocia wśród ludzi młodych**

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.1.1	Stworzenie preferencji dla pracodawców	Cały okres Strategii	Liczba wspartych przedmiotów gospodarczych zarejestrowanych w PUP
2.1.2	Wspieranie szkoleń zawodowych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników Liczba osób, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia
2.1.3	Wspieranie szkoleń aktywizujących młodzież	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników
2.1.4	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów Liczba osób, które znalazły zatrudnienie

Cel szczegółowy 2.2 : Zwiększanie zatrudnienia wśród kobiet

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.2.1	Wspieranie szkoleń zawodowych przeznaczonych dla kobiet	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników Liczba kobiet, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia
2.2.2	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów
2.2.3	Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem do 7 lat	Cały okres Strategii	Liczba świadczeniobiorców
2.2.4	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	Liczba porad Liczba beneficjentów Liczba kobiet, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia
2.2.5	Tworzenie grup wsparcia dla kobiet	Cały okres Strategii	Liczba grup Liczba uczestników Liczba kobiet, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia

Cel szczegółowy 2.3 : Wspieranie osób 50 + na rynku pracy

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.3.1	Wspieranie szkoleń zawodowych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników
2.3.2	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów
2.3.3	Tworzenie grup wsparcia	Cały okres Strategii	Liczba grup Liczba uczestników
2.3.4	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	Liczba porad Liczba beneficjentów

Cel szczegółowy 2.4 : Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.4.1	Wspieranie szkoleń zawodowych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników
2.4.2	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów
2.4.3	Tworzenie grup wsparcia	Cały okres Strategii	Liczba grup Liczba uczestników
2.4.4	Wspieranie rozwoju poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	Liczba porad Liczba beneficjentów

CEL OPERACYJNY 3 : Integracja środowiska lokalnego

Cel szczegółowy 3.1 : Wspieranie warunków funkcjonowania rodzin w gminie Poświętne

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
3.1.1	Wzmacnianie tożsamości lokalnej poprzez kultywowanie historii i rodzinnych tradycji	Działalność ciągła	Liczba zorganizowanych imprez lokalnych Liczba uczestników
3.1.2	Promowanie oraz rozwój idei wolontariatu	Działalność ciągła	Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników
3.1.3	Organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych	Działalność ciągła	Liczba zorganizowanych imprez Liczba uczestników
3.1.4	Promowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny	Działalność ciągła	Liczba zorganizowanych spotkań, warsztatów dla rodziców Liczba porad Liczba świadczeniobiorców Liczba wdrożonych projektów Liczba zaangażowanych instytucji Liczba uczestników
3.1.5	Wsparcie dla rodzin niewydolnych wychowawczo	Działalność ciągła	Liczba zorganizowanych spotkań, warsztatów dla rodziców Liczba porad Liczba świadczeniobiorców Liczba wdrożonych projektów Liczba zaangażowanych instytucji Liczba uczestników
3.1.6	Promowanie aktywnego wypoczynku	Działalność ciągła	Liczba wdrożonych projektów Liczba zaangażowanych instytucji
3.1.7	Prowadzenie programów profilaktycznych-profilaktyki	Działalność	Liczba wprowadzonych programów

	alkoholowej, narkotykowej, zachowań przemocowych	ciągła	Liczba zorganizowanych spotkań tematycznych Liczba uczestników
3.1.8	Prowadzenie działań ułatwiających integrację w społeczeństwie osób niepełnosprawnych, starszych, chorych	Działalność ciągła	Liczba zrealizowanych programów Liczba warsztatów, w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne Liczba osób, które korzystają z usług opiekuńczych
3.1.9	Zwiększenie liczby świetlic środowiskowych dla dzieci	Działalność ciągła	Liczba uruchomionych świetlic Liczba beneficjentów

Zakłada się, iż środki finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzą z następujących źródeł:

- ♦ środków własnych pochodzących z budżetu gminy,
- ♦ środków przekazanych gminie z budżetu państwa (dotacje),
- ♦ możliwych do pozyskania środków funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych),
- ♦ środków pochodzących z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny).

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Społecznych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Urzędem Gminy, Powiatowym Urzędem Pracy, zakładami opieki zdrowotnej, szkołami oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemami społeczności.

10. Monitoring i ewaluacja wdrożonej Strategii

Jednym z narzędzi polityki społecznej jest opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych, czyli stworzenie szeroko ujmowanego zespołu działań realizowanych na różnych szczeblach instytucjonalnych i z wykorzystaniem różnych środków. Celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest poprawa sytuacji osób dotkniętych problemami, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, a tym samym uchronieniem ich przed wykluczeniem społecznym. Cele strategii powinny być wyrazem dążeń i aspiracji lokalnej społeczności do usunięcia zagrożeń, rozwiązywania problemów, wykorzystywania szans tkwiących w potencjalnie ludzkim, dlatego też ważnym było włączenie mieszkańców gminy Poświętne w tworzenie dokumentu. Uwzględnienie opinii publicznej na temat poszczególnych sektorów, umożliwiło sprecyzowanie działań.

Strategia jest dokumentem pozwalającym na zaplanowanie najbliższych zmian oraz tych bardziej odległych. Prezentowany dokument opiewać ma na dziewięć lat. Wyznaczone kierunki działań oraz propozycja zadań do realizacji będzie wymagała uaktualnienia. Po dwóch latach od wdrożenia Strategii w życie zaleca się przeprowadzenie ewaluacji mid-term, która poddaje analizie, m.in. osiągnięte na tym etapie rezultaty oraz dokonuje pierwszej oceny jakości realizacji strategii (badanie aktualnego kontekstu; jej wyniki mogą się przyczynić do pewnych modyfikacji realizacji programu oraz aktualizacji przyjętych założeń). Dzięki tej ewaluacji będzie można zaplanować oraz uaktualnić zadania na kolejne cztery lata. Uzupełnieniem powinna zostać ewaluacja ex-post przeprowadzana po zakończeniu realizacji Strategii.

Uzasadnienie

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Wobec powyższego podjęcie stosownej uchwały staje się niezbędne.